

Evaluatie zeven regelingen Fonds voor Cultuurparticipatie

Belangrijkste inzichten evaluatie

30 mei 2024

Inleiding

Het Fonds voor Cultuurparticipatie (hierna: het Fonds) heeft als Rijkscultuurfonds van het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (hierna: ministerie van OCW) de opdracht gekregen om cultuur toegankelijk te maken voor iedereen. Daartoe bevordert het Fonds uitnodigende en laagdrempelige cultuur binnen het hele Koninkrijk der Nederlanden.

Het Fonds geeft subsidies aan diverse culturele initiatieven. Het Fonds heeft KWINK groep gevraagd om een evaluatie van zeven regelingen binnen drie programma's uit te voeren. Met deze regelingen subsidieert het Fonds meer dan 1800 projecten. KWINK groep heeft de evaluatie uitgevoerd in de periode oktober 2023 – mei 2024. In de evaluatie zijn verschillende methoden ingezet, die hebben geleid tot twee rapportages, twee bijlagen en een overzicht van de belangrijkste inzichten.

Dit document bevat het overzicht van de belangrijkste inzichten uit de rapportages en bijlagen, bestaande uit de *overkoepelende conclusies* van de evaluatie en de belangrijkste inzichten *per regeling*.

Geëvalueerde regelingen	Rapportages naar aanleiding van deze evaluatie
Programma cultuurparticipatie <ol style="list-style-type: none">1. Internationale samenwerking2. Samen Cultuurmaken3. Erfgoed maken4. Vernieuwen van Cultuur maken5. Herdenkingsjaar Slavernijverleden	Rapportage 1: uitnutting en doelbereik <ul style="list-style-type: none">• De uitkomsten van het onderzoek per regeling naar de vraag in welke mate de doelstelling van de regeling is gerealiseerd.• Overkoepelende conclusies.
Programma Cultuureducatie <ol style="list-style-type: none">6. Cultuureducatie¹	Rapportage 2: casuonderzoek <ul style="list-style-type: none">• De uitkomsten van het onderzoek naar één casus per regeling.
Programma Talentontwikkeling <ol style="list-style-type: none">7. Talentontwikkeling	Bijlage 1: kwantitatieve gegevens <ul style="list-style-type: none">• De uitkomsten van de analyse van de metabase-gegevens over de 16 subregelingen.
	Bijlage 2: analyse inrichting regelingen <ul style="list-style-type: none">• De uitkomsten van de analyse van de inrichting van de regelingen aan de hand van waarderingscriteria.
	Belangrijkste inzichten <ul style="list-style-type: none">• Een overzicht van de belangrijkste inzichten uit de twee rapportages en twee bijlagen.

De evaluatie richt zich op de periode 2021-2024. Voor de meeste regelingen geldt dat de regeling openstond op het moment dat de coronapandemie plaatsvond. De coronapandemie is ongetwijfeld van invloed geweest op de activiteiten die aanvragers konden uitvoeren. Wat de precieze invloed is geweest en wat het effect van de coronapandemie op het doelbereik van de regelingen is, is in deze evaluatie niet onderzocht.

¹ Voor Cultuureducatie zijn de projectregelingen geëvalueerd, te weten Cultuureducatie vmbo vso pro, Cultuureducatie mbo en Cultuureducatie met Kwaliteit Caribisch deel van het Koninkrijk (CmK-CdK). De meerjarenregeling Cultuureducatie met Kwaliteit Nederland (CmK-3) is in een separaat traject geëvalueerd.

1. Overkoepelende conclusies uit de evaluaties van de zeven regelingen

Doelbereik	Toegankelijkheid	Beoordelingscriteria en – procedure	Regionale spreiding	Lerend vermogen
<ol style="list-style-type: none">1. Voor vijf van de zeven regelingen concluderen we dat de gehonoreerde projecten bijdragen aan het doel van de regelingen. Voor de twee andere regelingen (Erfgoed maken en Cultuureducatie) zijn precieze uitspraken over doelbereik niet mogelijk, vanwege breed geformuleerde en beperkt geoperationaliseerde doelen.2. Voor vijf van de zeven regelingen (Cultuureducatie, Erfgoed maken, Internationale Samenwerking, Talentontwikkeling en Vernieuwen van Cultuurmaken) is het doelbereik kleiner dan mogelijk was geweest, omdat: 1) in de inrichting onvoldoende is geborgd dat de projecten die het best bijdragen aan de doelen van de regeling worden gehonoreerd, en 2) door een tegenvallende uitnutting.	<ol style="list-style-type: none">1. Het Fonds pleegt inspanning om de toegankelijkheid van de regelingen te borgen. Bijvoorbeeld door een heldere informatievoorziening en communicatie over de regelingen. We constateren dat hierbij steeds meer aandacht is gekomen voor persoonlijk contact met aanvragers. Het verschilt per regeling in welke mate maatregelen zijn ingebouwd om de toegankelijkheid te borgen.2. Een indeling van (sub)regelingen in categorieën komt ten goede aan de toegankelijkheid.3. De regelingen richten zich op diverse doelgroepen. Alhoewel het Fonds probeert te borgen dat de opzet en procedures in de regelingen goed aansluiten bij deze doelgroepen, zien we ook nog enkele barrières.	<ol style="list-style-type: none">1. Over het algemeen geldt dat de beoordelingscriteria niet meetbaar, maar wel voldoende toerekenbaar en relevant zijn.2. Daarnaast constateren we dat de beoordelingsprocedure voor de meeste regelingen op zorgvuldige en consistente wijze plaatsvindt, bijvoorbeeld doordat een gedegen beoordelingskader consequent wordt toegepast. Een uitzondering is de regeling Erfgoed maken, waarbij er tussen de subregelingen grote verschillen zijn in hoe uitgebreid het beoordelingskader is uitgewerkt.3. De transparantie van de beoordelingsprocedure is voor een aantal regelingen een aandachtspunt. Dit geldt voor de regelingen Vernieuwen van Cultuurmaken, Herdenkingsjaar slavernijverleden en Cultuureducatie.	<ol style="list-style-type: none">1. De impact van het Fonds betreft voornamelijk het stedelijk gebied. Het aandeel aanvragen dat activiteiten organiseert in het landelijk gebied en de Cariben is relatief laag.2. Het Fonds zet zich in om het landelijk gebied meer te bereiken, met bij een aantal regeling zichtbare resultaten. We zien dat voornamelijk de lokale aanwezigheid van het Fonds goed werkt.	<ol style="list-style-type: none">1. We constateren bij alle zeven onderzochte regelingen lerend vermogen bij het Fonds. Dit draagt bij aan een positieve ontwikkeling van het doelbereik.

2. Belangrijkste inzichten per regeling

Op de pagina's hierna volgt per regeling een pagina met daarin de key insights die volgen uit de evaluatie:

- Kerninformatie over de regeling: doel regeling, subregelingen en budgetten en kerncijfers uitnutting;
- Conclusies over het doelbereik en aanbevelingen voor het vergroten van het doelbereik;
- Een korte samenvatting van de onderzochte casus.

Regeling 1. Internationale samenwerking

Doel regeling	Opties en budget	Kerncijfers uitnutting
Met deze regeling stimuleert het Fonds duurzame internationale samenwerking op het gebied van cultuureducatie en cultuurparticipatie, waarmee wordt bijgedragen aan de versterking daarvan in het Koninkrijk der Nederlanden, met als bijkomend resultaat een grotere zichtbaarheid van cultuurmaken buiten het Koninkrijk, zoals dat in het Koninkrijk wordt beoefend.	<p>Onder de regeling vallen de onderstaande opties. Deze opties vormen géén aparte subregelingen.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Verkennen – subsidie voor een eerste kennismaking met een mogelijke samenwerkingspartner; • Samenwerken – subsidie voor de ontwikkeling en uitvoering van samenwerkingsprojecten; • Open Call* – subsidie gericht op actuele onderwerpen, specifieke aandachtsgebieden of landen (<i>geen onderdeel van de evaluatie</i>). <p>Budget (zoals vooraf begroot): € 3.316.000; exclusief open calls € 2.116.000</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Periode 2021-2023 • 250 aanvragen behandeld, waarvan ruim de helft (128) in 2023 • 133 gehonoreerd (53%), honoreringspercentage neemt toe (63% in 2023) • 66% van budget uitgenut • Nog 30 aanvragen in behandeling (januari 2024)

Conclusies en aanbevelingen

Conclusies	Aanbevelingen
<p>We concluderen dat het Fonds met de regeling Internationale Samenwerking culturele organisaties stimuleert om internationale samenwerkingen aan te gaan. Er zijn (nog) geen indicaties dat dit ook duurzame samenwerkingen worden. Doordat het Fonds zich actief heeft ingezet om de uitnutting te verhogen, is het aantal (gehonoreerde) aanvragen en het doelbereik van de regeling toegenomen.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Deelconclusie 1: De wijze waarop de regeling is ingericht past bij de doelgroep en het doel van de regeling. Het is dus aannemelijk dat de gehonoreerde projecten bijdragen aan het doel van de regeling. • Deelconclusie 2: Het is aannemelijk dat de optie Verkennen ervoor zorgt dat culturele organisaties internationale samenwerkingen overwegen en eerste stappen zetten. Een tegenvallende doorstroom van aanvragers naar Samenwerken, wijst erop dat de regeling culturele organisaties nog beperkt stimuleert om de internationale samenwerkingen vervolgens ook duurzaam te ontwikkelen. • Deelconclusie 3: Het Fonds heeft zich actief ingezet om de uitnutting te verhogen. Daarmee is het aantal (gehonoreerde) aanvragen en het doelbereik van de regeling toegenomen. <p><i>Zie Rapportage 1. Uitnutting en doelbereik voor een toelichting op deze conclusies.</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • Blijf inspanningen verrichten om de toegankelijkheid van de regeling te vergroten. • Zet in op het vergroten van het bereik van de optie Samenwerken.

Casusonderzoek

Over HIDDEN_KATLEHONG

Het Groningse dansgezelschap X_Yusuf_Boss (XYB) werkte samen met het Zuid Afrikaanse dansgezelschap Via Katlehong. XYB heeft voor HIDDEN_KATLEHONG subsidie ontvangen (€25.000) vanuit de optie Samenwerken. Jongeren uit Groningen en Katlehong wisselden door middel van hiphop en pantsula uit over het thema systemische ongelijkheid. In intensieve werkweken in zowel Groningen als Katlehong werken teams in verschillende workshops toe naar een eindpresentatie.

De werkzame elementen in deze casus

In de werkweken maakten betrokkenen kennis met nieuwe culturen, diverse dans- en kunstvormen en stond van elkaar leren centraal. Door de culturele uitwisseling ontwikkelden de betrokkenen nieuwe vaardigheden en perspectieven. Het project gaf deelnemers ruimte en tools om zichzelf uit te drukken. Hieraan heeft de openhartige en gezamenlijke insteek vanaf de start van het project bijgedragen. Daarmee is een omgeving gecreëerd waar mensen elkaar helpen, van elkaar leren en samen plezier maken. Zo is een community opgebouwd, waarbij betrokkenen elkaar ook na afronding van het project weten te vinden.

Regeling 2. Samen Cultuurmaken

Doel regeling	Sporen en budget	Kerncijfers uitnutting
Het stimuleren van cultuurparticipatie door mensen voor wie in de huidige samenleving cultuurparticipatie niet vanzelfsprekend is. Dit doet het Fonds door het mede mogelijk maken van activiteiten, waarbij het cultureel en het sociaal domein en cultuurmakers samenwerken aan cultuur voor iedereen.	<ul style="list-style-type: none">Spoor 1 try out: kleine en kortlopende initiatieven, met nadruk op kennismaken en uitproberen.Spoor 2 ontwikkeltraject: grotere en langlopende initiatieven, met nadruk op leren en verbeteren.Spoor 3 meerjarentraject: meerjarenprojecten waarin bewezen resultaten geboekt zijn, met nadruk op professionaliseren en verduurzamen.Open oproepen: voor verkenning, ontwikkeling en uitvoering van activiteiten rond specifieke thema's, doelgroepen, disciplines of regio's. Budget (zoals vooraf begroot): Spoor 1: € 1 miljoen; Spoor 2: €3,44 miljoen; Spoor 3: €3,28 miljoen	Spoor 1, 2 en 3 (2021-2023) <ul style="list-style-type: none">603 aanvragen behandeld, meeste in spoor 2 (337)253 gehonoreerd (42%)Beschikbare budgetten in 2022 volledig uitgenut, voor 2023 opgehoogdNog 62 aanvragen in behandeling (januari 2024) Open oproepen <ul style="list-style-type: none">Twee open oproepen: 'mentale gezondheid jongeren' (2022-2023) en 'jongeren maken cultuur' (2023)Resp. 98 en 67 aanvragen behandeld39 (40%) en 26 (39%) gehonoreerd1 volledig uitgenut, 1 25% uitgenut (is verlengd)

Conclusies en aanbevelingen

Conclusies	Aanbevelingen
<p>We concluderen dat het Fonds met de regeling Samen Cultuurmaken bijdraagt aan cultuurparticipatie door mensen voor wie in de huidige samenleving cultuurparticipatie niet vanzelfsprekend is.</p> <ul style="list-style-type: none">Deelconclusie 1: De subsidie vanuit Samen Cultuurmaken is volledig uitgenut. Het is aannemelijk dat hiermee projecten zijn gestart die bijdragen aan het doel van de regeling.Deelconclusie 2. Door het grote aantal aanvragen en de inrichting van het aanvraag- en beoordelingsproces van de regeling is er beperkte ruimte om te sturen op specifieke resultaten. <p><i>Zie Rapportage 1. Uitnutting en doelbereik voor een toelichting op deze conclusies.</i></p>	<p>We bevelen aan om te overwegen de inrichting van de regeling aan te passen zodat het Fonds kan sturen op het type aanvragen dat wordt gehonoreerd. Daar zien we verschillende mogelijkheden voor. We bevelen daarbij nadrukkelijk aan om de voor- en nadelen van elke optie af te wegen en indien nodig onderzoek te doen naar de effecten die aanpassingen hebben voor de doelgroep en het doelbereik.</p> <ul style="list-style-type: none">Het oormerken van een bedrag voor een bepaald type aanvrager of project.Het beoordelen van de aanvragen in rondes, in plaats van op volgorde van binnenkomst.

Casusonderzoek

Over Dans op Recept

Dans op Recept verzorgt danslessen voor mensen met Parkinson en mensen met niet-aangeboren hersenletsel (NAH) en mensen met chronische klachten. Dans op Recept heeft subsidie ontvangen (€500.000) binnen spoor 3: meerjarenregeling. Met deze subsidie bouwt Dans op Recept voort op reeds opgedane ervaringen, gebouwde netwerken en behaalde successen en werkt Dans op Recept aan bestendiging en uitrol van activiteiten in Groningen, Drenthe en Limburg.

De werkzame elementen in deze casus

Dans op Recept geeft deelnemers veel meer dan gezondheidsvoordelen: de danslessen geven ze plezier, sociale connecties, zelfvertrouwen, zingeving en creativiteit. De deelnemers voelen zich even geen patiënt, maar dansers die meedoen in de samenleving. Om dit mogelijk te maken, moet Dans op Recept de verbinding leggen tussen het culturele veld en het zorgdomein. En dat gaat met de nodige uitdagingen. De manier van denken die daarvoor nodig is, namelijk dat cultuur bijdraagt aan de gezondheid van patiënten, is nog geen gemeengoed.

Regeling 3. Erfgoed maken

Doel regeling	Hoofdstukken, categorieën en budget	Kerncijfers uitnutting
<p>Projecten stimuleren waarin aanvragers activiteiten ontwikkelen om immaterieel erfgoed toekomstbestendig te maken, om lokale erfgoed- en vrijwilligersorganisaties te versterken of om iedereen met erfgoed in aanraking te brengen door educatie. Onder Erfgoed Maken vallen de hoofdstukken Erfgoed met effect en het Meester-Gezeltraject.</p> <ul style="list-style-type: none"> Erfgoed met effect: projecten stimuleren die gericht zijn op het zetten van een of meerdere ontwikkelstappen voor het bereiken van de diverse nader omschreven effecten. Meester-Gezeltraject: kennisoverdracht, doorontwikkeling en het levend houden van ambachten stimuleren. 	<p>Hoofdstuk Erfgoed met effect</p> <ul style="list-style-type: none"> Categorie 1: Kortlopende initiatieven op het gebied van immaterieel erfgoed, erfgoedvrijwilligers en/of erfgoededucatie. Categorie 2: Langer lopende initiatieven, waarmee nieuwe groepen mensen bereikt worden en tenminste nog één ontwikkelstap met effect gezet worden. Categorie 3: Langer lopende initiatieven, waarmee nieuwe groepen mensen bereikt worden en tenminste nog vier ontwikkelstappen met effect gezet worden. <p>Hoofdstuk Meester-Gezeltraject: Pilot voor talentontwikkeling op het gebied van ambachten die verloopt via een Meester-Gezeltraject.</p> <p>Budget (zoals vooraf begroot): Erfgoed met effect: €5.120.000; Meester-Gezeltraject: €190.000</p>	<p>Erfgoed met effect:</p> <ul style="list-style-type: none"> Periode 2022-2023 280 aanvragen behandeld 200 gehonoreerd (71%) 79% van budget uitgenut Nog 41 aanvragen in behandeling (januari 2024) <p>Meester-Gezeltraject:</p> <ul style="list-style-type: none"> 26 behandelde aanvragen 26 gehonoreerd (100%) Budget volledig uitgenut

Conclusies en aanbevelingen

Conclusies	Aanbevelingen
<p>Het doel voor de regeling Erfgoed is breed geformuleerd en beperkt geoperationaliseerd in de beoordelingsprocedure, waardoor geen precieze uitspraken over doelbereik van de regeling gedaan kunnen worden.</p> <ul style="list-style-type: none"> Deelconclusie 1. Het Fonds heeft de toegankelijkheid van Erfgoed met effect (de drie categorieën binnen de regeling Erfgoed maken) gedurende de looptijd vergroot. Hierdoor wordt de subsidie binnen Erfgoed met effect in 2024 naar verwachting volledig uitgenut, en zijn er 200 projecten gehonoreerd die aansluiten bij de doelstelling. Deelconclusie 2. Het Meester-Gezeltraject is volledig uitgenut, waarbij het budget gedurende de looptijd flink is verhoogd. Door de manier waarop de beoordelingsprocedure is ingericht, is niet vast te stellen hoe groot de bijdrage aan de doelstellingen is. Deelconclusie 3. Door de manier waarop Erfgoed met effect is uitgewerkt en ingericht, kunnen we geen uitspraken doen over hoe substantieel de bijdrage van de gesubsidieerde projecten aan de doelen is. <p><i>Zie Rapportage 1. Uitnutting en doelbereik voor een toelichting op deze conclusies.</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> Blijf de toegankelijkheid van de regeling borgen. Concretiseer de manier waarop de regeling is uitgewerkt en ingericht. Onderzoek of de regeling vereenvoudigd kan worden. Borg dat de beoordeling in de praktijk aansluit bij de beschrijving van de beoordeling op papier.

Casusonderzoek

Over de verkenning vo leerlingen naar Kasteel Helmond

Museum Helmond heeft subsidie ontvangen (€5.000) binnen categorie 1 van Erfgoed Maken. Hiermee heeft Museum Helmond een verkenning uitgevoerd, waarin is onderzocht wat waardevol aanbod is voor het voortgezet onderwijs. Na de verkenning is met een vervolgsubsidie (categorie 2) daadwerkelijk een project voor vo-leerlingen ontwikkeld.

De werkzame elementen in deze casus

Door de verkenning is een project voor vo-leerlingen ontwikkeld vanuit de vraagkant. Vroegtijdig in het proces zijn leraren, coördinatoren en directeuren van middelbare scholen betrokken. Het uitgangspunt om vanuit de vraag te werken vormde gedurende de verkenning de rode draad. De vervolgsubsidie zorgde ervoor dat succesvol vervolg aan de verkenning kon worden gegeven. Het resultaat is een concreet, op de werkpraktijk afgestemd pilotprogramma waar leerlingen in Helmond de komende jaren de vruchten van kunnen plukken.

Regeling 4. Vernieuwen van cultuurmaken

Doel regeling	Subregelingen en budget	Kerncijfers uitnutting
Met deze regeling stimuleert het Fonds het ontwikkelen en uitvoeren van activiteiten die zorgen voor de vernieuwing van cultuurparticipatie. Die activiteiten sluiten aan bij de vraag of behoefte van de betrokken cultuurmaken, en leveren een bijdrage aan hun creatieve ontwikkeling.	<ul style="list-style-type: none"> • Ontwikkeling – stimuleert dat cultuurmaken zich ontwikkelen op het gebied van cultuurparticipatie. • MeeMaakPodia – stimuleert dat culturele instellingen zich ontwikkelen tot een plek waar zij met cultuurmaken samenwerken aan meer en diverse soorten cultuurbeoefening. • Co-creatie (participatieve kunst en cultuur) - ontwikkelen en uitvoeren van projecten door professionele kunstenaars en instellingen die zorgen voor vernieuwing van cultuurmaken, waarbij cultuurmaken een bepalende invloed hebben op het proces en eindproduct. <p>Budget (zoals vooraf begroot): ontwikkeling: €4.296.000; meemaakpodia: €4 miljoen; co-creatie: €2,5 miljoen.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Periode 2022-2023 • 331 aanvragen behandeld • 175 gehonoreerd (53%) • Beschikbaar budget deels uitgenut: Ontwikkeling 24%, Meemaakpodia 83%, Co-creatie 47% • Nog 63 aanvragen in behandeling (januari 2024)

Conclusies en aanbevelingen

Conclusies	Aanbevelingen
<p>We concluderen dat het Fonds met de regeling Vernieuwen van Cultuurmaken bijdraagt aan de vernieuwing van cultuurparticipatie. Tegelijkertijd had het doelbereik groter kunnen zijn, als de regeling volledig was uitgenut en als de regeling anders was ingericht.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Deelconclusie 1. Door de manier waarop de doelstelling is geformuleerd is niet volledig duidelijk wat het doel van het Fonds met de regeling Vernieuwen van cultuurmaken is. Wel is te concluderen dat er 175 aanvragen zijn gehonoreerd, binnen subregelingen die allemaal gericht zijn op vernieuwing, ontwikkeling of diversiteit. • Deelconclusie 2: Het doelbereik had groter kunnen zijn, omdat een groot deel van de subsidie vanuit Vernieuwen van Cultuurmaken niet is uitgenut. • Deelconclusie 3. Door de manier waarop de beoordelingssystematiek is uitgewerkt, is niet uit te sluiten dat andere projecten beter zouden passen bij de doelstellingen van het Fonds. <p><i>Zie Rapportage 1. Uitnutting en doelbereik voor een toelichting op deze conclusies.</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • Verduidelijk het doel van Vernieuwen van cultuurmaken. • Blijf inzetten op de communicatie met potentiële aanvragers. • Werk de beoordelingskaders voor Ontwikkeling en Co-Creatie verder uit.

Casusonderzoek

Over Madame Saint Elme 2.0

'Dankzij de Dijken' is een amateurvereniging in Lith (provincie Noord-Brabant). De vereniging heeft subsidie ontvangen (€10.000) binnen de subregeling Ontwikkeling. De subsidie is ingezet om leden en andere geïnteresseerden nieuwe creatieve vaardigheden te laten leren of verder te ontwikkelen, zoals grime, fotografie en toneelspelen. Het slot van het project bestond uit een reeks voorstellingen van 'Madame Saint Elme 2.0', waarin cultuurmaken de opgedane vaardigheden en ervaringen hebben toegepast.

De werkzame elementen in deze casus

Op persoonlijk vlak heeft het project veel betekend voor betrokkenen en heeft het bijgedragen aan veerkracht bij deelnemers. Een factor die een belangrijke rol heeft gespeeld in het succes is dat hetgeen dat in de workshops is geleerd, ook direct is toegepast in de voorstelling. Dit creëerde onderlinge betrokkenheid bij de deelnemers. Ook zorgde dit voor sociale verbinding en betrokkenheid bij het (grotere) theatergezelschap.

Regeling 5. Herdenkingsjaar Slavernijverleden

Doel regeling	Subregelingen en budget	Kerncijfers uitnutting
Met deze regeling stimuleert het Fonds cultuurparticipatieve en cultuureducatieve activiteiten die een bijdrage leveren aan het herdenken en vieren van de afschaffing van de slavernij in het Koninkrijk, alsmede aan het vergroten van de kennis van en het bewustzijn over het Slavernijverleden en de doorwerking daarvan naar het heden.	De regeling heeft geen subregelingen. Wel bestaat de regeling uit drie categorieën, waarbij onderscheid wordt gemaakt tussen kleinere projecten (die zich richten op één effect uit een longlist van zes effecten en waarvoor een kleiner subsidiebedrag aangevraagd kan worden) en grotere projecten (die zich richten op meerdere effecten uit de longlist en waarvoor een groter subsidiebedrag aangevraagd kan worden). Budget (zoals vooraf begroot): €1 miljoen.	<ul style="list-style-type: none"> • Periode 2023 • 165 behandelde aanvragen • 99 gehonoreerd (60%) • Vooraf begrote budget volledig uitgenut, budget tussentijds verhoogd • Nog 42 aanvragen in behandeling (januari 2024)

Conclusies en aanbevelingen

Conclusies	Aanbevelingen
<p>We concluderen dat het Fonds met de regeling Talentontwikkeling bijdraagt aan talentontwikkeling in informele netwerken, maar dat het doelbereik groter had kunnen zijn. Het is aannemelijk dat de bijdrage aan het doel met de tijd toe zal gaan nemen.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Deelconclusie 1: De wijze waarop de regeling is ingericht past bij de doelgroep en het doel van de regeling, waardoor het aannemelijk is dat de gehonoreerde projecten bijdragen aan het doel van de regeling. • Deelconclusie 2: Het doelbereik had groter kunnen zijn. Een groot deel van de subsidie vanuit Talentontwikkeling is namelijk niet uitgenut, omdat het aantal aanvragen laag is. • Deelconclusie 3: Het Fonds zet zich actief in om de lage uitnutting te adresseren. Het is daarbij aannemelijk dat het aantal aanvragen en daarmee het doelbereik van de regeling toe zullen nemen • <i>Zie Rapportage 1. Uitnutting en doelbereik voor een toelichting op deze conclusies.</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • Blijf de toegankelijkheid van het Fonds en de aanvraagprocedure voor aanvragers borgen. • Blijf werken aan de bekendheid van de regeling. • Overweeg of er een alternatief is voor de vereiste voor makers om samen met een culturele instelling een aanvraag in te dienen.

Casusonderzoek

Over Baba Awokose

Stichting De Wintertuin Curaçao heeft in Nederland en in Curaçao drie meerdaagse workshops georganiseerd. De Stichting heeft voor Baba Awokose €46.625 subsidie ontvangen. In Baba Awokose verzorgden professionals workshops over tambú en seú. Door middel van dans, muziek, verhalen, teksten en rituelen zijn mensen verbonden rondom het thema van het gezamenlijke slavernijverleden. Deelnemers hebben zang en dans geleerd, de helende werking van tambú en seú ervaren en gesprekken gevoerd.

De werkzame elementen in deze casus

In het project is bewust gekozen voor een 'positieve' insteek: deelnemers moesten niet alleen kennis opdoen over het gezamenlijke slavernijverleden, maar ook heling ervaren en de afschaffing van de slavernij vieren. Om dit te bereiken is ervoor gekozen om het thema van het gezamenlijke slavernijverleden te benaderen vanuit kunst en cultuur. Er werden workshops gegeven door professionals die de cultuur goed kennen. Dit bleek een erg geschikt middel om de nog onderbelichte emotionele, menselijke en culturele aspecten van het gedeelde slavernijverleden aan het licht te brengen. Ook werd hierbij goed aangesloten bij de behoeften van de doelgroep van het project. Door middel van kunst en cultuur konden deelnemers hun emoties verwerken en zichzelf uitdrukken. Daarnaast bleek dit een goede methode om deelnemers met elkaar te verbinden.

Regeling 6. Cultuureducatie

Doel regeling	Subregelingen en budget	Kerncijfers uitnutting
Met deze regeling stimuleert het Fonds het ontwikkelen en uitvoeren van eigentijds en vernieuwend cultuureducatief aanbod dat aansluit op de vraag van kinderen en jongeren.	<p>De regeling bestaat uit drie heel eigen subregelingen, die elk ook een specifiek doel en doelgroep hebben:</p> <ul style="list-style-type: none"> Cultuureducatie mbo is bedoeld voor mbo- en culturele instellingen die samen hedendaags cultureel aanbod willen ontwikkelen, dat aansluit bij de behoefte en leefwereld van mbo-studenten. Cultuureducatie vmbo vso pro – fase 1, 2 en 3 is bedoeld voor culturele instellingen die samenwerkingen aangaan met scholen voor meer en betere cultuureducatie op het vmbo, vso of pro. Deze subregeling is onderverdeeld in drie fasen: Kennismaken en uitproberen, Samen ontwikkelen en Resultaten verduurzamen. CmK-3 CdK heeft als doel dat kinderen in het po, jongeren in het vo en op het mbo hun creativiteit op school ontwikkelen. Het Fonds verstrekt subsidies aan penvoerders met een lokaal of regionaal verzorgingsgebied, om cultuureducatieprogramma's in en met het po, en waar mogelijk het vo, speciaal onderwijs en mbo, uit te voeren die aansluiten op de lokale situatie van school, leerlingen en culturele partners. <p>Budget (zoals vooraf begroot): Cultuureducatie mbo: € 2.000.000; Cultuureducatie vmbo vso pro: € 8.000.000; CmK-CdK: €428.992.</p>	<ul style="list-style-type: none"> Periode 2021-2023 117 aanvragen behandeld, de meeste voor vmbo vso pro (93) 78 gehonoreerd (67%) Vooraf begrote budgetten beperkt uitgenut, budgetten tussentijds naar beneden bijgesteld Nog 8 aanvragen in behandeling (januari 2024)

Conclusies en aanbevelingen

Conclusies	Aanbevelingen
<p>Op basis van de inrichting van de regeling Cultuureducatie kunnen we niet concluderen of met de regeling wordt bijgedragen aan het doel. De volgende inspanningen van het Fonds leiden er naar verwachting toe dat het doelbereik van de regeling verder toeneemt: het doel concretiseren en de toegankelijkheid van de subregelingen Cultuureducatie vmbo vso pro en Cultuureducatie mbo (verder) vergroten.</p> <ul style="list-style-type: none"> Deelconclusie 1: Voorlopig zijn 78 projecten gesubsidieerd vanuit één van de subregelingen van de regeling Cultuureducatie. Door de manier waarop het doel is geformuleerd, is niet volledig duidelijk wat het Fonds met de regeling Cultuureducatie wil bereiken. Wel lijken de doelen van de subregelingen Cultuureducatie mbo, Cultuureducatie vmbo vso pro en CmK-CdK logisch te vallen binnen het doel van de bredere regeling. Deelconclusie 2: In de beoordelingscriteria van de subregeling Cultuureducatie mbo wordt niet optimaal geborgd dat de projecten die gehonoreerd worden, bijdragen aan het doel van de regeling. Deelconclusie 3: De uitnutting van de regeling Cultuureducatie viel in de evaluatieperiode tegen, onder andere als gevolg van de toegankelijkheid van de subregelingen Cultuureducatie mbo en Cultuureducatie vmbo vso pro. Het is aannemelijk dat de inspanningen van het Fonds om de toegankelijkheid van deze subregelingen te vergroten, ertoe leiden dat het doelbereik van de regeling toeneemt. <p><i>Zie Rapportage 1. Uitnutting en doelbereik voor een toelichting op deze conclusies.</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> Concretiseer het doel van de regeling. Blijf inspanningen plegen om de toegankelijkheid van de regeling te vergroten. Verhelder de beoordelingscriteria voor de subregeling Cultuureducatie mbo.

Over Food Art in Almere Poort

Stichting 'n Wilde Keuze ontwikkelde in co-creatie met Aeres MBO Almere het project Food Art. Hiervoor hebben zij €35.000 subsidie ontvangen vanuit Cultuureducatie mbo. Het doel was studenten van de opleiding Toegepaste Biologie via kunst creatief te leren denken over een duurzame toekomst, via de bouw van een voedselpositie.

De werkzame elementen in deze casus

In het project is cultuureducatief aanbod ontwikkeld dat aansluit bij de behoefte en leefwereld van mbo-studenten, doordat de studenten zelf de regie kregen over hun eigen project. Hierdoor liepen ze tegen uitdagingen aan die zich in hun reguliere vakken niet voordoen. Wat aan het gevoel van vrijheid, inspiratie en creativiteit bijdroeg, is dat het project zich ook letterlijk buiten de schoolmuren afspeelde. Studenten kregen nu de kans om een project vorm te geven op basis van hun eigen ideeën, voorkeuren en behoeften. Daardoor leerden ze zichzelf uitdrukken en kregen ze vertrouwen in hun eigen kunnen. Om het project toch voldoende te kunnen sturen en de studenten nieuwe vaardigheden en perspectieven bij te brengen, zijn professionele kunstenaars, ontwerpers en experts met verschillende achtergronden ingezet.

Regeling 7. Talentontwikkeling

Doel regeling	Subregelingen en budget	Kerncijfers uitnutting
Talentontwikkeling stimuleren binnen informele netwerken. Met de regeling stelt het Fonds talentvolle cultuurmakers en instellingen die zich richten op talentontwikkeling in informele netwerken in staat met nieuwe, informele manieren van maken (door cultuurmakers) en coachen en begeleiden (door instellingen en professionals) bij te dragen aan de kwaliteit en vernieuwing van talentontwikkeling en om de doorstroom te bevorderen van talent in informele netwerken.	<ul style="list-style-type: none"> • Urban arts talent: individuele ontwikkeltrajecten voor talenten die zich als autodidactisch maker ontwikkelen onder begeleiding van professionals. • Urban arts coach: individuele professionaliseringstrajecten voor urban arts-coaches. • Talentontwikkeling in informele netwerken: trajecten voor talenten die actief zijn binnen de informele netwerken. • Versterking talentketen: methodisch vastleggen expertise en werkwijze rondom talentontwikkeling in informele netwerken. <p>Budget (zoals vooraf begroot): €3.328.000 per jaar.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Periode 2022-2023 • 121 behandelde aanvragen, waarvan 78 in 2023 • 80 gehonoreerd (66%) • 47% van budget uitgenut, budgetten tussentijds naar beneden bijgesteld • Nog 26 aanvragen in behandeling (januari 2024)

Conclusies en aanbevelingen

Conclusies	Aanbevelingen
<p>We concluderen dat het Fonds met de regeling Talentontwikkeling bijdraagt aan talentontwikkeling in informele netwerken, maar dat het doelbereik groter had kunnen zijn. Het is aannemelijk dat de bijdrage aan het doel met de tijd toe zal gaan nemen.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Deelconclusie 1: De wijze waarop de regeling is ingericht past bij de doelgroep en het doel van de regeling, waardoor het aannemelijk is dat de gehonoreerde projecten bijdragen aan het doel van de regeling. • Deelconclusie 2: Het doelbereik had groter kunnen zijn. Een groot deel van de subsidie vanuit Talentontwikkeling is namelijk niet uitgenut, omdat het aantal aanvragen laag is. • Deelconclusie 3: Het Fonds zet zich actief in om de lage uitnutting te adresseren. Het is daarbij aannemelijk dat het aantal aanvragen en daarmee het doelbereik van de regeling toe zullen nemen <p><i>Zie Rapportage 1. Uitnutting en doelbereik voor een toelichting op deze conclusies.</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • Blijf de toegankelijkheid van het Fonds en de aanvraagprocedure voor aanvragers borgen. • Blijf werken aan de bekendheid van de regeling. • Overweeg of er een alternatief is voor de vereiste voor makers om samen met een culturele instelling een aanvraag in te dienen.

Casusonderzoek

Over Zuiderstroom

Zuiderstroom is een talentontwikkelingstraject van 1 jaar voor jonge muzikale talenten uit Arnhem en omgeving die een plek missen om zichzelf te ontwikkelen. Per editie doen 10 jongeren mee. De derde editie van Zuiderstroom is georganiseerd met subsidie (€102.500) van Talentontwikkeling in informele netwerken.

De werkzame elementen in deze casus

Zuiderstroom is “veel meer dan alleen muziek”. De impact van het traject op de jongeren is groot, omdat het traject focust op zowel de muzikale ontwikkeling als de persoonlijke ontwikkeling van de jongeren. Zuiderstroom is een community. De belangrijkste succesfactor daarin is vertrouwen en de nadruk ligt op veiligheid en positieve motivatie. Dat doet Zuiderstroom door intensief contact te onderhouden met de jongeren, maar tegelijkertijd de laagdrempeligheid en vrijblijvendheid van het traject te benadrukken. Juist die veiligheid en vrijblijvendheid, maken dat de jongeren blijven terugkomen.

Bijlage

Gebruikt fotomateriaal

In de rapportage is gebruik gemaakt van het volgende fotomateriaal:

- Casus 1 (p.4): oorspronkelijk gepubliceerd op <https://xyusufboss.nl/>.
- Casus 2 (p.5): Kemper, L. (aangeleverd door DeDansDivisie).
- Casus 3 (p.6): oorspronkelijk gepubliceerd op www.landvandepeel.nl/nl/locaties/3619053387/kasteel-helmond.
- Casus 4 (p.7): Bollen, R. (aangeleverd door Theater Dankzij De Dijken).
- Casus 5 (p.8): oorspronkelijk gepubliceerd op <https://bibliotheekdeventer.op-shop.nl/3108/workshop-dansen-voor-het-oogstfeest-seu/11-08-202308-2023>.
- Casus 6 (p.9): aangeleverd door Stichting 'n Wilde Keuze.
- Casus 7 (p.10): aangeleverd door Stichting Ruimtekoers.